

RIGO Research en Advies
Woon- werk- en leefomgeving
www.rigo.nl

VERSIE 07-05-2019

Arbeidsmigranten en hun woning- behoefte

In relatie tot de demografische prognoses

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij RIGO. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. RIGO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

RIGO Research en Advies
Woon- werk- leefomgeving
www.rigo.nl

RAPPORT

Arbeidsmigranten en hun woning- behoefte

In relatie tot de demografische prognoses

Opdrachtgever

Provincie Zeeland

Contactpersoon

Leon Kaagman

Projectnummer

P39070

Datum

07-05-2019

Auteurs

Johan van Iersel

Inhoud

1	Inleiding	1
2	De problematiek	1
3	Indicatieve aantallen	2
4	Verblijfsperspectief en huisvesting	4
5	Tekorten en prognoses	6
6	Samenvattend	9

1 Inleiding

De provincie Zeeland maakt om de drie jaar een nieuwe demografische prognose. Deze dient onder meer als basis voor de woningbouwprogramma's op gemeentelijk en regionaal niveau. Ook op andere beleidsterreinen wordt er veel belang gehecht aan de prognoses. Mede hierdoor is er steeds meer aandacht voor de achterliggende aannamen en de wijze waarop actuele thema's in de prognoses zijn verwerkt.

Reden voor de provincie om bij de nieuwe prognose een afzonderlijke rapportage te laten opstellen waarin de aannamen inzake van de buitenlandse migratie worden onderbouwd.¹ De voorliggende rapportage, waarin wordt ingegaan op het thema arbeidsmigratie, moet worden beschouwd in het verlengde van deze rapportage. De vraag die hierbij centraal staat is of en hoe de arbeidsmigranten in de prognoses zijn verwerkt en welke (woningbouw)opgaven deze stroom met zich meebrengt.

Deze vraag is overigens niet exact te beantwoorden. Dit niet alleen omdat de toekomst altijd onzekerheden met zich mee brengt, maar ook omdat het zicht op het heden onvolledig is. Volgens het Expertisecentrum Flexwonen schrijft slechts tussen de 33% en 50% van de arbeidsmigranten zich in de BPR (Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten). Meer dan de helft is daarmee onzichtbaar in de gangbare registraties, waarop de prognoses van de provincie zijn gebaseerd.

Bij het opstellen van deze rapportage zijn Platform 31 en het Expertisecentrum Flexwonen geconsulteerd. Beide instanties hebben veel ervaring met het doen van onderzoek naar de specifieke regionale problematiek op het vlak van arbeidsmigranten. Ze hebben de bereidheid uitgesproken hierbij desgewenst een rol te spelen.

2 De problematiek

In 2007 werden de Europese grenzen voor vrij verkeer van personen uit Midden- en Oost-Europa opengesteld. Sindsdien is er een toename geweest van het aantal arbeidsmigranten uit deze landen. De instroom zorgt voor nieuwe opgaven en verloopt niet altijd soepel: er zijn problemen bij de bescherming van de werknemers, maar ook op het vlak van huisvesting levert de toestroom nieuwe opgaven.

Om dit soort problemen tegemoet te treden is in 2012 door een groot aantal betrokken partijen de Nationale Verklaring ondertekend. In 2014 verscheen de 'Routekaart naar goede huisvesting voor EU-arbeidsmigranten', op 17 januari 2019 verscheen de geactualiseerde versie van deze routekaart. Onder andere de Erasmusuniversiteit, het SCP en Platform 31 hebben specifiek onderzoek verricht naar de arbeidsmigranten en hun huisvesting. De eerdergenoemde routekaart biedt een helder overzicht van het beschikbare onderzoeksmateriaal.

¹ *Buitenlandse migratie in de nieuwe prognose van Zeeland*, RIGO, januari 2019.

In de afgelopen jaren is de toename van de instroom uit MOE-landen wat afgenomen en de verwachting is dat de aantallen verder gaan afnemen.² De economie in deze landen is aangetrokken, waardoor de verschillen in inkomens zijn genivelleerd. Daarnaast is er ook in deze landen sprake van vergijzing en neemt de poule met de jongere beroepsbevolking af. Ondertussen neemt de instroom van arbeidsmigranten vanuit Zuid-Europa juist toe. Deze landen zijn relatief sterk geraakt door de economische crisis en hebben meer moeite er weer bovenop te komen.

3 Indicatieve aantallen

Het expertisecentrum Flexwonen gaat ervan uit dat er – medio 2018 - tussen de 450.000 en 500.000 arbeidsmigranten in Nederland verbleven. Het gaat hier om een indicatieve raming, een goede registratie van arbeidsmigranten ontbreekt. De raming is exclusief studenten die een korte periode in Nederland verblijven. Van het totaal aantal arbeidsmigranten is ongeveer 84% afkomstig uit Midden- en Oost-Europa, de rest komt uit Zuid-Europese landen.

Als deze aantallen over het land worden verdeeld op basis van migratieachtergrond (eerste generatie³) van de in de BRP ingeschreven personen, dan komt het aantal in de provincie Zeeland uit op ongeveer 10.500 arbeidsmigranten. Dit indicatieve aantal betreft de groep die zich heeft ingeschreven in de BRP én de groep die dat niet doet. Bij de verdeling over het land is ervan uit gegaan dat het aandeel dat zich wél inschrijft overal gelijk is. Feitelijk is dit niet het geval, mede omdat in de ene gemeente een actief beleid gevoerd wordt om inschrijving te bevorderen en in de andere niet.⁴

Als het provinciale aantal op soortgelijke wijze wordt verdeeld over de gemeenten, dan ontstaat onderstaand indicatieve beeld van het aantal arbeidsmigranten.

tabel 3-1 Indicatief aantal arbeidsmigranten per gemeente

	De Bevelanden						Schouwen-Duiveland	Tholen
	Borsele	Goes	Kapelle	Noord-Beveland	Reimerswaal	totaal		
MOE-landen	590	690	250	180	1.360	3.070	600	670
Zuid Europa	50	90	20	20	230	410	40	30
totaal	640	780	270	200	1.590	3.480	640	700
	Zeeuws-Vaanderen				Walcheren			
	Hulst	Sluis	Terneuzen	totaal	Middelburg	Veere	Vlissingen	totaal
MOE-landen	510	760	1.650	2.910	470	240	1.390	2.100
Zuid Europa	50	40	150	240	170	40	370	570
totaal	560	800	1.800	3.150	640	280	1.760	2.670

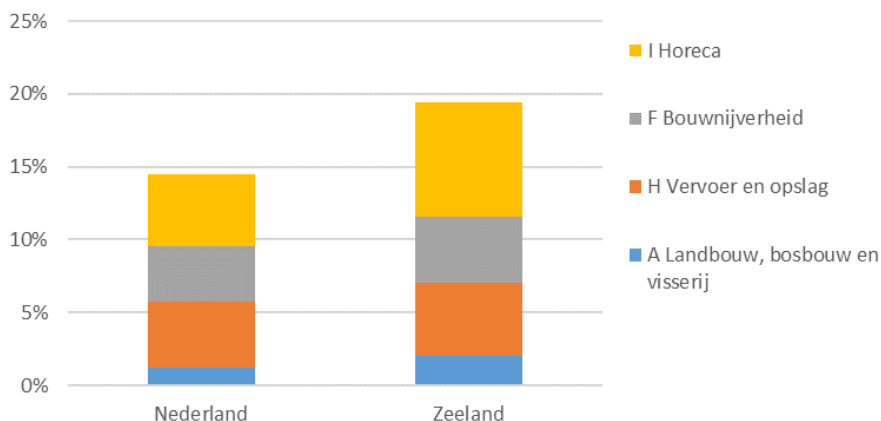
² *Bevolkingsprognose 2017–2060: veronderstellingen migratie*, CBS, oktober 2018.

³ Het CBS publiceert niet alle geboortelands afzonderlijk. Voor de verdeling van de MOE-landers zijn Polen en Hongaren genomen, voor de verdeling van de Zuid-Europeanen de Grieken, Spanjaarden, Portugezen en Italianen.

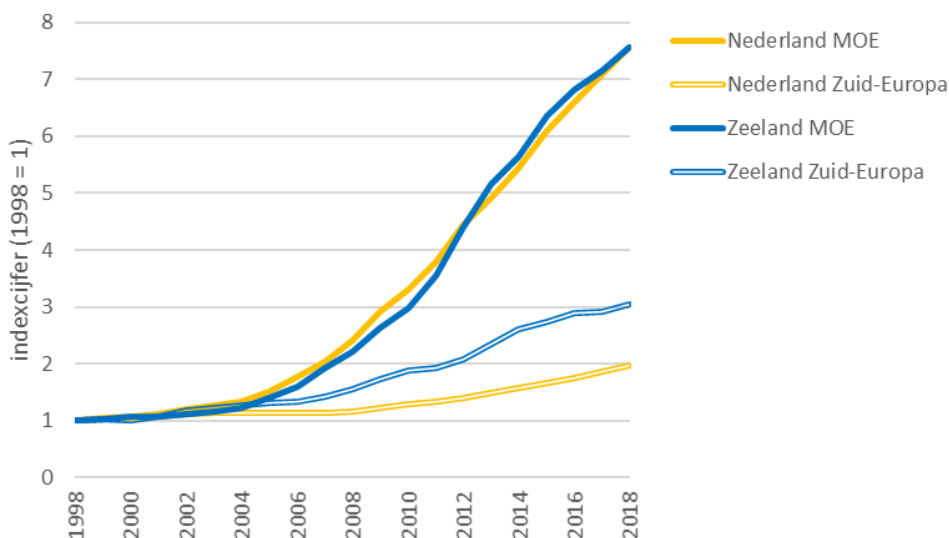
⁴ Zowel Platform 31 als het Expertisecentrum Flexwonen wijzen op het belang van een dergelijk beleid omdat hiermee meer grip op de problematiek kan worden gekregen.

In Zeeland zijn er onder de arbeidsmigranten vermoedelijk meer MOE-landers. Landelijk gaat het om 84% van de arbeidsmigranten, in Zeeland om 88%. De samenstelling van het aantal banen per SBI-sector biedt hiervoor een verklaring (zie figuur 3-1). De sectoren waar de MOE-landers van oudsher vaak in werken (met name de landbouw, maar ook de logistiek en bouwsector) zijn in Zeeland relatief sterk vertegenwoordigd.

figuur 3-1 Het aandeel banen in sectoren waar arbeidsmigranten sterk vertegenwoordigd zijn

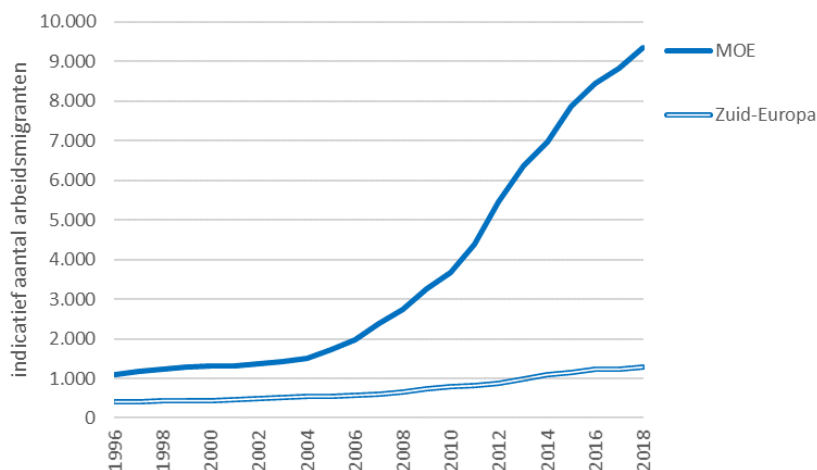
figuur 3-2 De indicatieve ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten naar herkomst in Nederland en Zeeland (indexcijfers)

De afgelopen periode is er – wederom uitgaande van het aantal in de BPR geregistreeerde arbeidsmigranten – op dit vlak wel sprake van een verschuiving. De ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten afkomstig uit de MOE-landen volgt al decennia de landelijke trend, in de periode van 2005 t/m 2015 is het aantal arbeidsmigranten uit Zuid-Europa in Zeeland relatief sterk gegroeid. Deze trend is zichtbaar in figuur 3-2, een figuur die mede duidelijk maakt hoe snel de toename van het aantal arbeidsmigranten verloopt. Het is dan ook niet meer dan logisch dat het thema ‘arbeidsmigratie’ op gemeentelijk, regionaal en provinciaal

niveau steeds meer aandacht krijgt. In de afgelopen vijf jaar alleen, is het aantal arbeidsmigranten in Zeeland met ruim 3.000 (600 per jaar) toegenomen (zie figuur 3-3). Het gaat hier om stand-gegevens, de stroomgegevens (vestiging en vertrek) zijn met de beschikbare gegevens niet afzonderlijk inzichtelijk te maken.

figuur 3-3 De indicatieve ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten naar herkomst Zeeland (absoluut)

4 Verbleefperspectief en huisvesting

Het verbleefperspectief van arbeidsmigranten loopt sterk uiteen. Sommigen vertrekken na enkele maanden definitief, anderen komen elk jaar voor enkele maanden terug. Weer anderen blijven (al dan niet gepland) een of meerdere jaren en een deel van de groep vestigt zich definitief. Doorgaans worden drie hoofdcategorieën van verblijf onderscheiden:

- Short stay - verblijf tot één jaar
- Mid stay - verblijf tussen één en drie jaar
- Long stay - verblijf langer dan drie jaar of permanente vestiging

Landelijk wordt – onder meer door Platform 31 en het Expertisecentrum – vaak een verhouding van 30-40-30 gehanteerd. Daarbij geldt de kanttekening dat de verhouding lokaal sterk kan variëren en alleen met lokaal onderzoek kan worden achterhaald. Als de verhouding wordt toegepast op Zeeland, dan zijn er rond de 3.180 arbeidsmigranten in de eerste en laatste categorie en 4.240 in de categorie mid stay. Het verbleefperspectief bepaalt in hoge mate welke eisen men stelt aan de huisvesting (zie kader). De verantwoordelijkheid voor de huisvesting ligt bij short stay vooral bij de werkgevers (of uitzendbureaus) en bij long stay bij het individu (zij nemen deel aan de reguliere woningmarkt).

Short stay huisvesting

Voor mensen die hier maar kort verblijven en/of net zijn binnen gekomen is een logiesvorm vaak een aantrekkelijke vorm van huisvesting. Mensen hebben dan vaak geen tijd of behoefte om een eigen plek te vinden en in te richten en vinden het prettig om recreatieve voorzieningen binnen handbereik te hebben. Vaak is ook het binnen zekere grenzen delen van zaken als eet- of kookgelegenheid, of sanitaire voorzieningen geen probleem.

Mid stay huisvesting

Wie hier wat langer is gaat hogere eisen stellen aan privacy en het hebben van een eigen plek en eigen voorzieningen. De huisvestingsvraag die dan ontstaat is vergelijkbaar met wat hier gangbaar is voor bij voorbeeld studentenkamers of andere vormen van flexwonen. Wel tenminste een eigen kamer, kookgelegenheid en eigen sanitaire voorzieningen. Maar klein en sommige dingen kunnen best nog gedeeld worden.

Long stay huisvesting

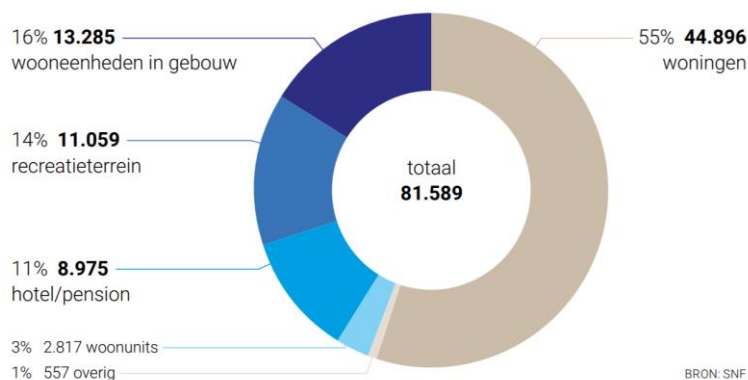
Arbeidsmigranten die hier meerdere jaren of definitief blijven willen doorgaans net zo wonen als iedereen. Zij zoeken en vinden hun weg op de woningmarkt en kopen of huren een gewoon huis. Zij ondervinden daarbij ook dezelfde mogelijkheden en belemmeringen als iedereen en natuurlijk verschilt dat erg per woningmarktregio.

Bron: Routekaart naar goede huisvesting EU-arbeidsmigranten, 2019

Vormen van huisvesting

Een exacte registratie van hoe arbeidsmigranten zijn gehuisvest ontbreekt in Nederland en ook in Zeeland. Voor huisvesting die wordt geregeld door uitzendbureaus is er het SNF-keurmerk⁵, waar inmiddels in Nederland 80.000 verblijfplaatsen zijn geregistreerd. Andere werkgevers kunnen dit keurmerk aanvragen, maar dit is geen verplichting waardoor het niet vaak gebeurt. Veruit het grootste deel van de bij het SNF bekende verblijfplaatsen is daardoor short stay, een kleiner deel mid stay.

figuur 4-1 De samenstelling van het aanbod met een SNF-keurmerk

Meer dan de helft van de short stay plaatsen worden gerealiseerd in gewone woningen (zie ook figuur 4-1). De gemiddelde woningbezetting is niet bekend. Het gaat hier om verblijf dat voldoet aan de eisen van het keurmerk, dus overbewoning valt uit te sluiten. Voor het deel dat niet bij SNF geregistreerd is, is dat niet het geval, er zijn ook veel voorbeelden van misstanden.

⁵ Stichting Normering Flexwonen.

Waar het gaat om de reguliere woningmarkt, geldt dat het van belang is dat er woningen worden onttrokken voor gebruik als short stay. Het gaat hier overigens niet om enorme aantallen, als ook in Zeeland 55% van de short stay (1.750 personen/verblijfplaatsen) in woningen wordt gerealiseerd gaat het bij een gemiddelde woningbezetting van 4 om 440 woningen.⁶

De groep mid stay stelt hogere eisen aan de privacy. Een woning delen is hier wel een mogelijkheid, maar dan met behoud van voldoende privacy. De behoefte van deze groep lijkt sterk op die van jongeren, studenten, gescheiden mensen, personen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang etc. Dat betekent ook dat arbeidsmigranten – zeker als de huisvesting niet door de werkgevers wordt geregeld - met deze groepen concurreren. Of en in welke mate dit in Zeeland het geval is (en of er sprake is van verdringing) is niet bekend. Ook het aantal kleine (zelfstandige of onzelfstandige) wooneenheden dat geschikt is voor deze groep is onbekend. Als ervan uit wordt gegaan dat 80% in een reguliere woning woont geldt dat er bij een gemiddelde woningbezetting van 2 dan worden er in Provincie Zeeland 1.700 woningen/woonheden bewoond door de groep mid stay.⁷ Het gaat hier om een zeer ruwe schatting, alleen met lokaal onderzoek kan worden aangetoond hoe deze groep gehuisvest is.

De groep 'long stay' richt zich op gewone woningen. Bij de zoektocht naar woonruimte is men gebonden aan dezelfde regels als regulier woningzoekenden. Als nieuwkomer kan het uiteraard lastig zijn deze regels te doorgronden, zeker als men de taal (nog) niet beheerst. Werkgevers kunnen daarbij een handje helpen.

5 Tekorten en prognoses

Tekorten

De groei van het aantal arbeidsmigranten is landelijk en ook in provincie tamelijk explosief geweest (zie ook figuur 3-2). De groep short stay en mid stay is aangewezen op verblijfsvormen die voorheen in Nederland weinig voorkwamen. Flexwonen en zelfs gemeubileerde verhuur kwamen (en komen) traditioneel weinig voor. Het is dan ook weinig verwonderlijk dat de groei van het aanbod geen gelijke tred heeft gehouden met de vraag, waardoor er tekorten zijn ontstaan.

Het expertisecentrum Flexwonen heeft in 2017 onderzoek gedaan naar mogelijke tekorten aan verblijfseenheden voor arbeidsmigranten. Men is tot de conclusie gekomen dat er landelijk een tekort was van meer dan 100.000 plaatsen. Als dit tekort evenredig wordt vertaald naar Zeeland, zou het tekort in de provincie rond de 2.100 liggen. Het gaat hier met name om verblijfseenheden voor short stay en mid stay. Deze 2.100 arbeidsmigranten zijn wel in de provincie, maar verblijven mogelijk in niet optimale omstandigheden.

⁶ Het gaat hier om een ruwe schatting. De aanname is dat (een deel van) deze groep bereid is om een slaapkamer te delen, waardoor in een reguliere driekamerwoning vier arbeidskrachten kunnen verblijven.

⁷ Ook hier gaat het om een ruwe schatting. Bij mid-stay ligt het delen van een slaapkamer vanwege de privacy minder voor de hand, maar een woning delen kan wel aan de orde zijn.

Lokale stakeholders

Van belang is te beseffen dat ook voor alle andere arbeidsmigranten geldt dat ze al in de provincie verblijven. Dat betekent dat met onderzoek onder uitzendbureaus en werkgevers kan worden achterhaald hoe deze groepen nu feitelijk gehuisvest zijn. Zoals gezegd ligt zeker bij short stay (maar deels ook bij mid stay) de verantwoordelijkheid van de huisvesting bij de werkgevers. Dat wil niet zeggen dat andere lokale partijen geen rol kunnen spelen. Voor gemeenten geldt dat zij een belangrijke rol hebben bij de handhaving, maar ook bij het faciliteren van initiatieven voor flexwonen. Ook woningcorporaties kunnen een rol spelen, maar zijn hierbij niet leading en gebonden aan regelgeving. In de 'Routekaart naar goede huisvesting voor EU-arbeidsmigranten 2019' (Expertisecentrum Flexwonen, januari 2019) staan de diverse rollen helder uitgeschreven en geïllustreerd aan de hand van goede voorbeelden elders uit het land.

Stand en stroom

Bij de tot nu toe genoemde aantallen gaat het veelal om stand-gegevens. Medio 2018 waren er in Zeeland om en nabij de 10.500 arbeidsmigranten. De stand-gegevens zijn iets anders dan de stroomgegevens. De verblijfsduur kan in de praktijk sterk variëren, van enkele maanden tot meerdere jaren. In Noord-Holland Noord – een overwegend agrarische regio – is uit onderzoek gebleken dat de gemiddelde duur 8 a 9 maanden bedroeg. Stel dat de groep short stay gemiddeld zes maanden blijft, dan moeten er elk jaar 2 maal 3.180, dus ruim 6.000 werknemers in de categorie short-stay, aan verblijf geholpen worden. In veel gevallen gebeurt dit in dezelfde 3.180 verblijfseenheden in 'pensions' en wordt dit geregeld door de werkgevers.

Voor de relatie met de woningbehoefte is het van belang te beseffen dat een soortgelijke situatie opgaat voor de mid stay en zelfs de long stay. Het grootste deel van de arbeidsmigranten die zich hier langdurig vestigen, keert uiteindelijk toch terug naar het land van herkomst. Soms blijft men vier jaar, soms tien, maar uiteindelijk keren de meesten terug naar het moederland (dit geldt voor ook voor buitenlandse migratie in meer algemene zin). Belangrijk verschil met de short stay is dat de woningen die vrijkomen bij vertrek, niet (per definitie) beschikbaar komen voor nieuwe arbeidsmigranten. Deze komen beschikbaar op de reguliere markt.

Door het ontbreken van voor long stay gelabeld aanbod, gaat het bij de huisvestingopgave van deze groep vooral om het wegwijs maken en begeleiden van de arbeidsmigranten op de reguliere woningmarkt. Rechtstreeks bouwen voor deze groep is lastig en ze tellen ook gewoon mee in de reguliere woningbehoeftecijfers. Verschil met de reguliere woningmarkt is wel dat de behoefte minder geleidelijk ontstaat. Als een bedrijf een nieuwe afdeling opent, kunnen er plots tientallen woningen benodigd zijn. Het aanbod op de reguliere markt komt vaak meer geleidelijk beschikbaar, dus een dergelijke situatie kan voor problemen zorgen: het kan problematisch zijn de woningen voor de arbeidsmigranten te vinden en als het lukt kan dat de markt tijdelijk verstoren. Het gaat hier om grote logistieke opgaven, maar veelal niet om uitbreidings-/bouwopgaven.⁸ Het Expertisecentrum Flexwonen stelt dan ook dat de

⁸ De vergelijking met vergunninghouders ligt voor de hand: ook deze stroom verloopt in golfbewegingen en zorgt bij pieken voor grote logistieke opgaven. Verschil is dat deze groep vrijwel in zijn geheel is aangewezen op de sociale huursector én dat er een wettelijke verplichting is deze groepen te huisvesten.

belangrijkste kwantitatieve opgaven liggen op het vlak van het creëren van logies voor de short en mid-stay.

Prognose

Ook in de demografische prognoses van de provincie is al rekening gehouden met 'permanente' vestiging van arbeidsmigranten. Zij worden gezien als een huishouden zoals andere huishoudens die in Nederland wonen. Hun woonwensen zijn veelal ook gelijk en worden mede bepaald door de levensfase waarin men verkeert. Is men jong en alleenstaand, dan volstaat in veel gevallen een appartement, is men in de gezinsfase beland dan wil men een (grondgebonden) gezinswoning. Die levensfase is op zichzelf wel onderscheidend: terwijl de autonome bevolking – soms sterk – vergrijst, geldt dit niet voor de arbeidsmigranten. Die zijn vrijwel zonder uitzondering onder de 45 jaar.

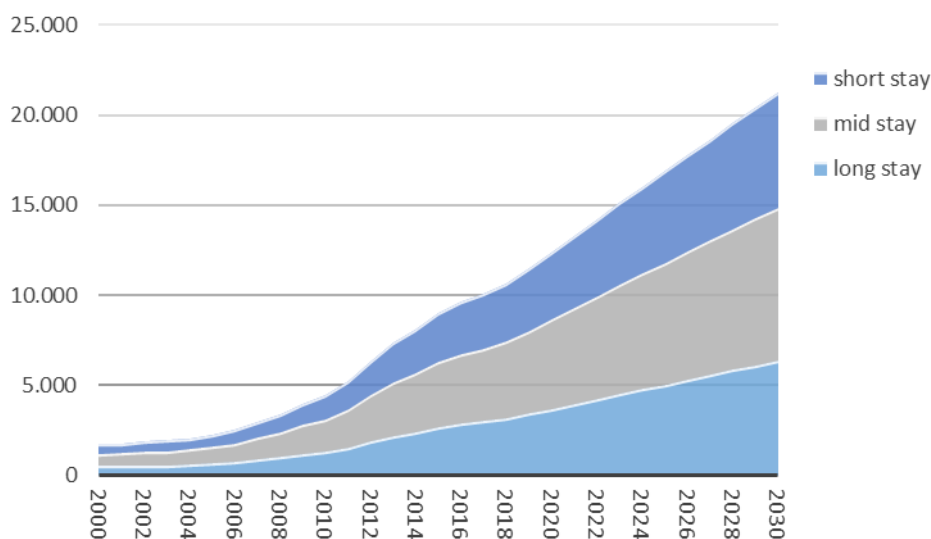
In het Primosmodel kan de provincie alleen het buitenlands migratiesaldo als input invoeren. Bij de berekening van dit saldo wordt het aantal vertrekkers/emigranten van het aantal vestigers/immigranten afgetrokken. Dat maakt dat het totaal aantal vestigers onder het blikveld blijft, terwijl de omvang van deze groep – bij long en mid stay – de beste indicator voor het omvang van de logistieke opgaven is. Dat is tevens de reden dat in de rapportage over de buitenlandse migratie de vestiging - per gemeente – in beeld is gebracht.

In de rapportage 'Buitenlandse migratie in de nieuwe prognose van Zeeland' is inzichtelijk gemaakt hoe de in- en uitstroom vanuit Europa zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Voor wat betreft de aannamen is aangesloten op landelijke onderzoeken van onder meer het CBS. In deze onderzoeken wordt er vanuit gegaan dat de toename van de instroom vanuit de MOE-landen wat zal afnemen terwijl voor de instroom vanuit Zuid-Europa voor de komende periode nog een toename wordt verwacht. De instroom vanuit België is apart inzichtelijk gemaakt, omdat het hier vaker om woonmigratie gaat.

In dit rapport is al diverse malen vermeld dat alleen met lokaal onderzoek een gedetailleerd zicht is krijgen op de omvang en samenstelling van de groep arbeidsmigranten in de Zeeuwse regio's. Het provinciale aantal van 10.500 arbeidsmigranten in totaal is een grove raming. De verhouding 30-40-30 is met meer onzekerheden omgeven en de uitsplitsing naar short, mid en long-stay is dan ook slechts indicatief. Als op deze indicatieve aantallen de trend inzake de migratie van en naar de rest van Europa (zoals onderbouwd in de rapportage 'Buitenlandse migratie in de nieuwe prognose van Zeeland') wordt toegepast, dan ontstaat onderstaand beeld voor wat betreft de ontwikkeling van het aantal arbeidsmigranten in Zeeland. De figuur laat zien dat het niet onrealistisch is dat in 2030 het aantal arbeidsmigranten is verdubbeld.

De groep long stay wordt meegenomen in de demografische prognoses en woningbehoefte-ramingen. Voor de short stay (en een deel van de mid stay) geldt dat ze zich buiten de reguliere woningmarkt bewegen. Ze staan ook lang niet altijd in de BPR geregistreerd en als ze dat wel zijn vallen ze in de huishoudensstatistieken niet zelden onder de categorie 'overig' (dat kunnen ook vijf alleenstaande mannen in één woning zijn). Als deze groep ook in aantal verdubbeld, kan het huidige tekort aan verblijfseenheden voor deze groepen (en de negatieve effecten daarvan) snel toenemen.

figuur 5-1 Sterk indicatieve prognose van de omvang van de groep arbeidsmigranten in Zeeland

6 Samenvattend

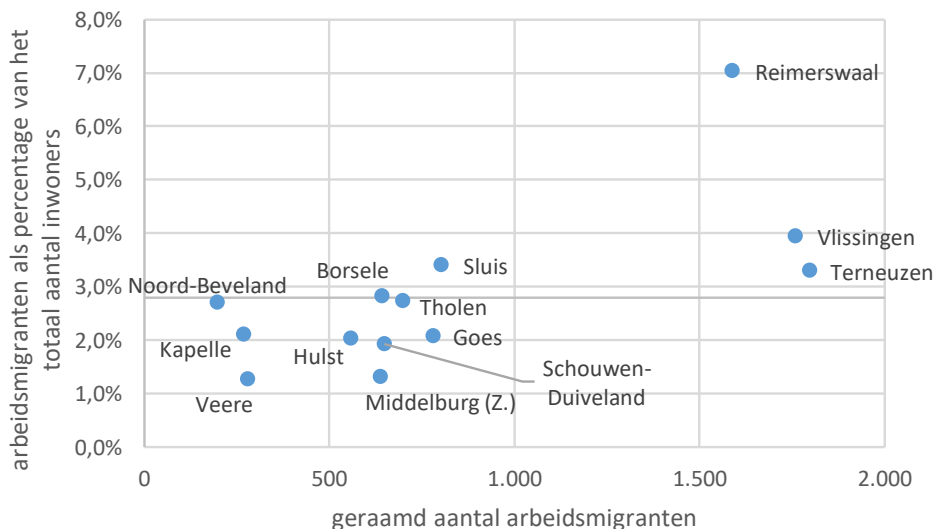
Er zijn geen gedetailleerde cijfers beschikbaar over het aantal arbeidsmigranten in Zeeland. Op basis van landelijke cijfers mag worden verwacht dat er rond de 10.500 arbeidsmigranten in Zeeland verblijven:

- Nader onderzoek moet uitwijzen hoe de groep arbeidsmigranten is samengesteld. Uitgaande van landelijke verhoudingen valt grofweg 30% (3.180 personen) in de categorie short stay, 40% (4.240 personen) in de categorie mid stay en 30% in de categorie long stay.
- De woningbehoefte van de categorie long stay zit verweven in de demografische prognose van de provincie. Deze groep zorgt ervoor dat de beroepsbevolking ondanks de vergrijzing enigszins op peil blijft.
- Qua aantallen huishoudens zit ook de groep mid stay vermoedelijk grotendeels in de prognoses. Wel geldt dat deze groep een specifieke samenstelling (jong, alleenstaand) en daardoor een specifieke woningbehoefte (klein, goedkoop, gemeubileerd) heeft.
- Bij bovenstaand punt geldt als kanttekening dat we niet weten hoeveel arbeidsmigranten buiten de registraties en daarmee prognoses vallen. Ook van de groep mid-stay schrijft een belangrijk deel zich niet in. Het is wenselijk de inschrijving te stimuleren en met lokaal onderzoek meer zicht te krijgen op deze groep.
- Voor de groep short stay geldt dat deze maar zeer ten dele in de woningbehoefteramingen zit. Deze groep vraagt ook geen woning (en vormt niet altijd een huishouden), maar een vorm van logies. Deze logies worden vaak wel in woningen gerealiseerd, die daarvoor niet beschikbaar komen op de reguliere markt. Het gaat hier provincie breed naar schatting om rond de 440 woningen.
- Door de spectaculaire toename in de afgelopen jaren, zijn er vermoedelijk tekorten ontstaan aan met name short en mid stay. Landelijk gaat het naar schatting om 100.000 plaatsen, in Zeeland om rond de 2.100 plaatsen in logies. Het gaat hier om een (geëraamd) structureel tekort.

- De toename van de groep arbeidsmigranten levert een nieuwe behoefte aan vormen van logies/verblijf/flexwonen. Het effect op de totale reguliere woningbehoefte is kwantitatief beperkt en grotendeels verwerkt in de prognoses. Wel verandert de kwalitatieve behoefte/vraag. Deze veranderende behoefte kan lokaal tot nieuwe opgaven leiden.
- Voor de groep mid- en long-stay die is aangewezen op de reguliere woningvoorraad geldt dat de stroom zich in golven beweegt. Op een bepaald moment in de tijd kan er – bijvoorbeeld door de opening van een nieuwe afdeling – een piek in de behoefte ontstaan. Het aanbod op de reguliere woningmarkt dient zich geleidelijk aan, waardoor het opvangen van dit soort pieken een logistieke uitdaging is.
- De werkgevers zijn primair verantwoordelijk voor de huisvesting van de groep short stay (en deels mid stay). Zij kunnen echter vaak niet zonder gemeenten. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de handhaving, het stimuleren van de inschrijving in de BPR, het begeleiden van migranten die in Zeeland een toekomst willen opbouwen, het faciliteren van initiatieven van werkgevers etc. Waar het gaat om de mid stay en long stay geldt dat ook de woningcorporaties en makelaars een rol kunnen spelen. Voor elke categorie ligt een regionale aanpak voor de hand, want arbeidsmigranten hebben (nog) geen binding aan gemeenten en gaan veelal daar wonen/verblijven waar het aanbod passend is.

Alle in deze rapportage genoemde aantallen zijn indicatief, goede registraties op het terrein van arbeidsmigratie ontbreken. Het is aan de regionale stakeholders om (gezamenlijk) meer grip te krijgen op de cijfers en problematiek. De argumenten voor een gedegen aanpak van de problematiek zijn divers: de regionale economische groei is steeds vaker afhankelijk van arbeidsmigranten, de bevolkingspiramide komt wat meer in evenwicht als men migranten langdurig weet te binden, de arbeidsmigranten hebben recht op een veilig verblijf en overlast in bestaande woonwijken (en recreatieparken) moet voorkomen worden.

figuur 6-1 Het indicatieve aantal arbeidsmigranten per gemeente in absolute aantallen en als percentage van het totaal aantal inwoners

In figuur 6-1 staan de geraamde aantallen per gemeente nog eens weergegeven. Ook is aangegeven hoe dit aantal zich verhoudt tot het totaal aantal inwoners. In Reimerswaal ligt het aantal arbeidsmigranten lager dan in Vlissingen en Middelburg, maar de impact op de lokale gemeenschap kan juist hier relatief groot zijn. Het kleinste aantal vinden we terug in Noord-Bevelanden, maar ook hier gaat het nog altijd om zo'n 3% van alle inwoners, een percentage

dat gelijk is aan het provinciale gemiddelde. De problematiek van de huisvesting van arbeidsmigranten heeft zoals al aangegeven nadrukkelijk een regionale dimensie. De figuur laat vooral zien dat elke gemeente baat heeft bij een regionale aanpak én dat de problematiek (en daarmee de aanpak) per regio kan verschillen.